

KOHTINGU- JA SEKSUAALVÄGIVALLA ENNETAMISEST KOOLITUNDIDE KAUDU

Tiivi Pihla
Tartu noorte nõustamiskeskus
Tartu Tervishoiu Kõrgkool

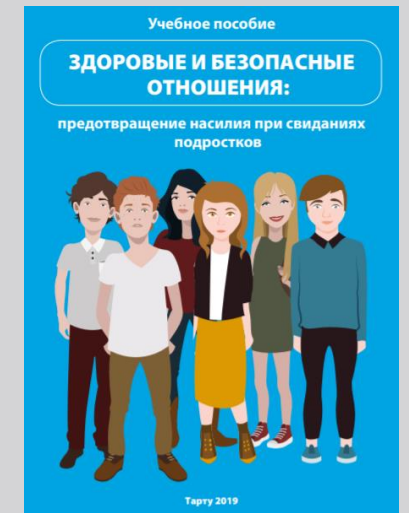
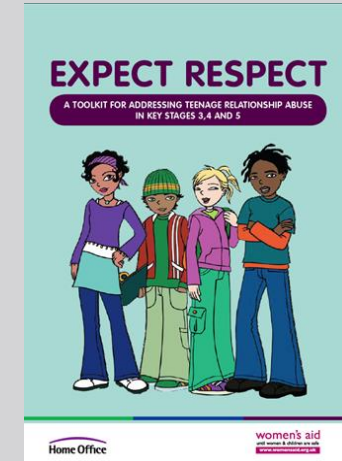
Kai Part, Tartu Ülikool
Merike Kull, Tartu Ülikool

Kuidas lähisuhtevägivalda ennetada?

- WHO seisukoht ¹
 - teadmiste, hoiakute ja käitumuslike oskuste arendamine
 - lai siht- ja vanusgrupp
 - järjepidevad koolipõhised kohtinguvägivalla (KV) ennetusprogrammid
- Põhisõnum vägivalla (potentsiaalsele) toimepanijale: “ÄRA TEE!”
- Abi saab otsida nii kannataja kui vägivalla toimepanija.
- Oluline primaarne ennetus, aga ka „vägivallaspiraali“ vältimine.

Õpetaja juhendmaterjal temaatiliste tundide andmiseks 2

- SiM algatas 2016.a. UK vägivallaennetuse juhendmaterjali kohandamise („Expect Respect: Teen Abuse toolkit“, autorid Denise Harding ja Kate Humpreys)
- Kohandati 6 temaatilist tundi ja loodi juurde 1 seksuaalvägivalla teemaline tund.

Õpetaja juhendmaterjal temaatiliste tundide andmiseks ²

- Tundide läbiviimiseks peamiselt III kooliastmes ja gümnaasiumis.
- Metoodilised aktiivtööd: arutelud, juhtumite lahendamine, väitlused, ...
- Emotsionaalse kaasatuse põhimõte – hoiakute nihutamine.
- Tuleb nihutada ka õpetajate hoiakuid!
Õpetajakoolitusel õppematerjali tundide koos läbitegemine.

1.tund: Soostereotüübid 2

- Sugu, soorollid ja soostereotüübid ühiskonnas – milline on mõju inimeste eluvalikutele, heaolule, suhetele?
- ❖ Kes on mees ja mis on mehelik? Kes on naine ja mis on naiselik?
- ❖ Soostereotüüpsed arvamusel (väitlus)

2.tund: Terved ja ebaterved suhted – millised on erinevused? ²

- ❑ Sissejuhatav murekiri – üldised vägivallale viitavad ohumärgid
- ❑ Kohtinguvägivalla mõiste, tähendus ja tagajärjed ohvrile
 - ❖ KV vormid + arutelu, millised käitumisviisid viitavad eri vägivallavormidele?
- ❑ Nõu ja abi saamise võimalused
- ❑ Isikliku turvaplaani koostamine

3.Tund: Erinevad näited KV kohta + Nõu ja abi 2

□ KV juhtum ja situatsioonid

- ❖ Juhtumi analüüs ja arutelu („Miina ja Aleks peol“) – KV märgid, sobivaimate käitumisviiside valikuvõimalused.
- ❖ Situatsioonide näited – „Kas see on kohtinguvägivald?“:
 - Neiu ei luba oma poiss-sõbral minna klassiekskursioonile.
 - Poiss muutub armukadedaks kui tema tüdruk räägib teiste poistega.
 - Tüdruk kontrollib pidevalt oma noormehe telefoni, et näha, kellele ta on helistanud ja sõnumeid saatnud.

4.-6.tund – gümnaasiumile ²

- 4.tund – toetavad ja kahjustavad käitumisviisid suhtes, lühilood kohtinguvägivallast.
- 5.tund – vägivallavabade lahenduste otsimine, murekirjale vastamine, väited KV olemuse ja põhjuste kohta.
- 6.tund – KV ajalooline taust ja faktid, vägivalla spiraal - KV süvenemine ajas ja jätkumine tõsisema paarisuhtevägivallana. Õppefilm “Spiraal”, arutelu (link: [EST](#), [RUS](#))

7.tund: Seksuaalvägivald ₂

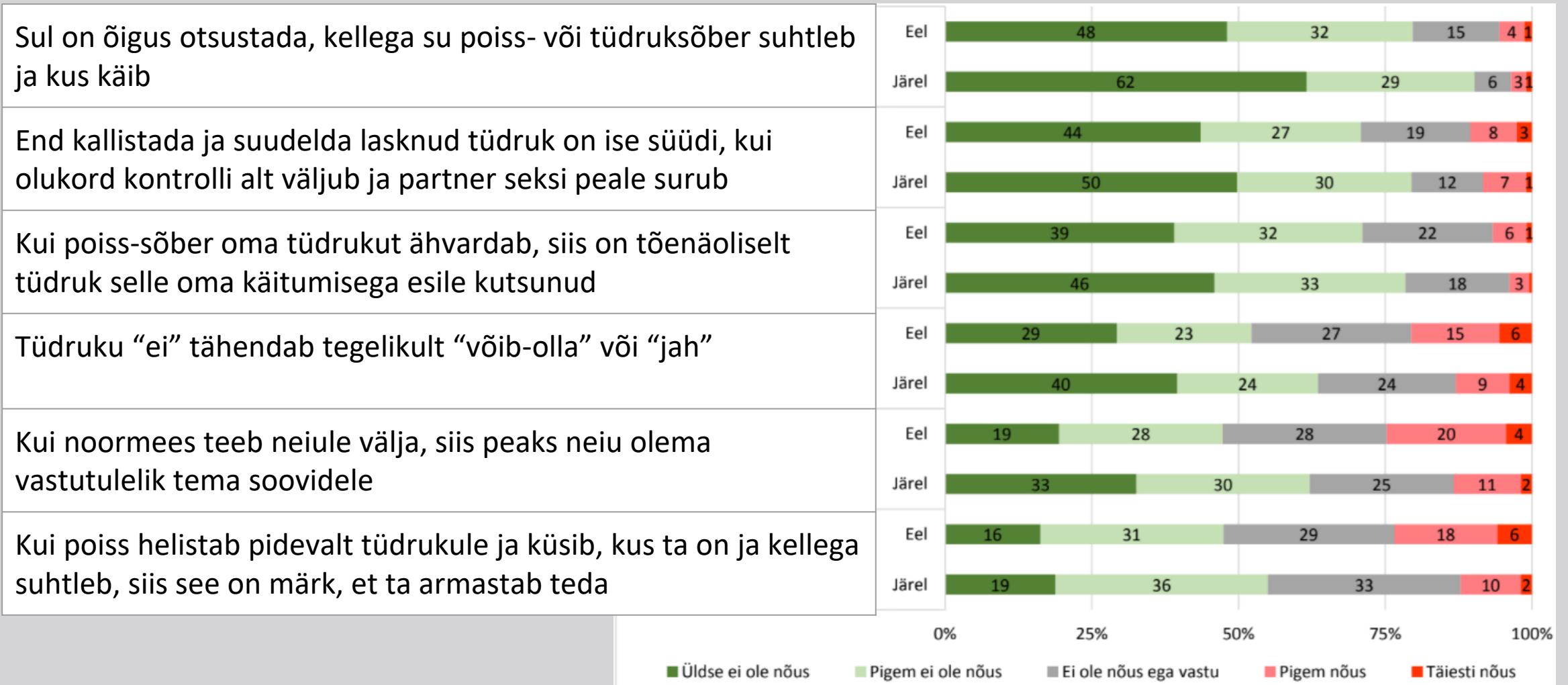

- ❑ Vääruskumused VS faktid - viktoriin
- ❑ Nõusolek - Kuidas hinnata nõusolekuvõimelisust?
Nõusolek on eeldus seksuaaltegevusteks – EI tähendab EI!
- ❑ Abi võimalused SV korral

Pilootprojekt ³

- Pilootprojekt (Kadri Soo, Kai Part, Merike Kull, 2016) – kolme esimest teematundi katsetas õpetajatest ja noortenõustajatest koosnev testrühm 420 (7.-12.klassi) õpilase hulgas.
- Eel- ja järelküsitlusega uuriti ja hinnati õppetundide mõju KV seotud teadmistele, oskustele ja hoiakutele (õpilased ja õpetajad), samuti õpetajate valmisolekut antud teemadel õpilastega rääkida ja õpilaste hinnanguid antud teemade käsitlemise olulisusele koolis.

Vägivalda normaliseerivad ja lubavad hoiakud ³

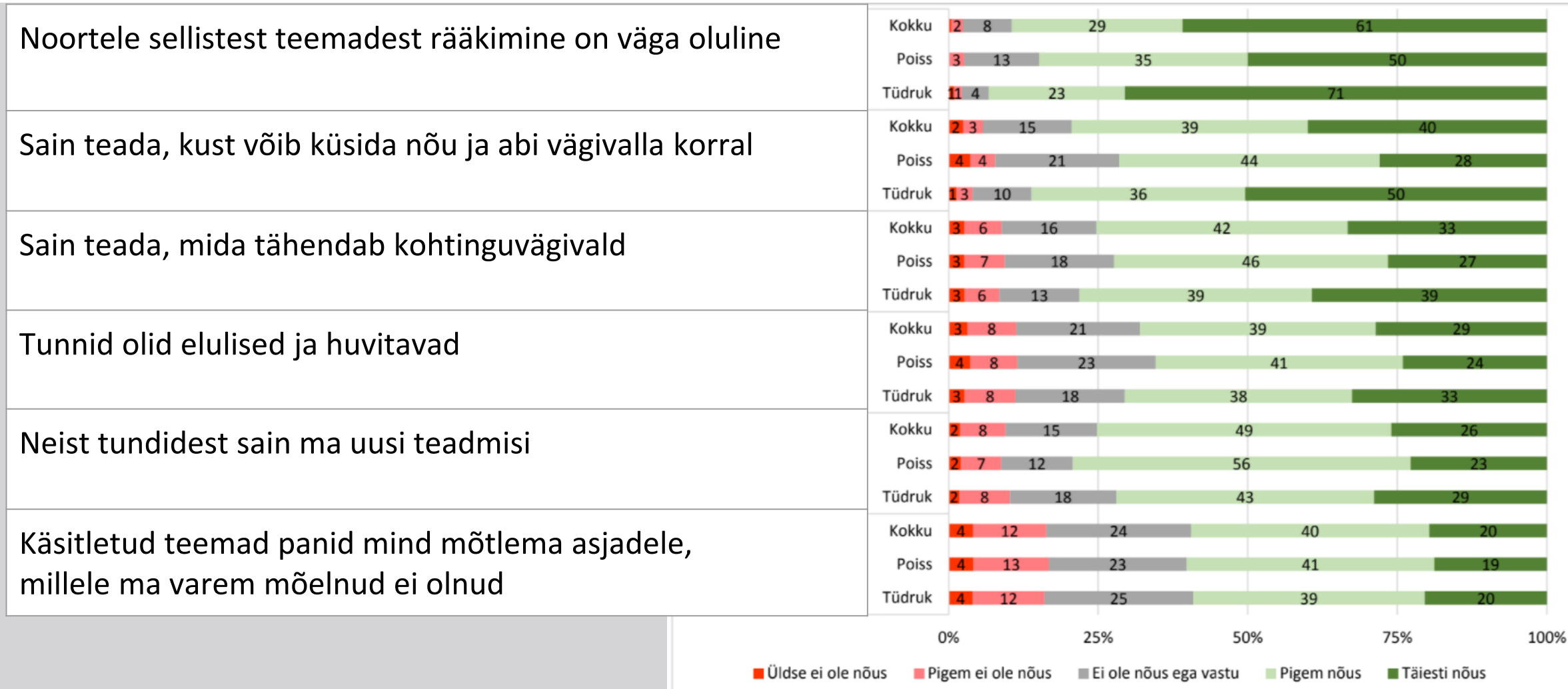
Joonis 6. Õpilaste nõustumine vägivalda normaliseerivate ja lubavate hoiakutega (kõik vastajad, %)

Kohtinguvägivalda kirjeldavate situatsioonide hindamine ³

Joonis 9. Kohtinguvägivalda kirjeldavate situatsioonide pidamine vägivallaks või turvaliseks suhteks (kõik vastajad, %)

Noorte arvamus tundidest 3

Joonis 15. Noorte arvamus piloottundidest (%)

Õpetajakoolitused

- Alates 2016 – kokku 27 koolitusrühma (õpetajad ja koolitugispetsialistid), osalenud 371 inimest 278 koolist, rahastajaks SiM, HTM, SoM, koolituste pakkuja TÜ seksuaaltervise uuringute keskus.
- Alates 2020 veebikoolitused (3 nädalat veebikeskkonnas ja 8h veebiseminar) (HTM ja TÜ SUK)
- Alates 2021 digiteeritud õpetaja juhendmaterjal ja õpilase materjal Opiq.ee keskkonnas (HTM ja TÜ SUK)

Jätkuvad koolitused...

2021 sügisel avatud kolm veebikoolituse rühma:

- 04.10-20.10.2021, veebiseminar 11.10.2021 (Kai Part ja Tiivi Pihla)
- 06.10-22.10.2021, veebiseminar 15.10.2021 (Merike Kull ja Kai Part)
- 11.10-27.10.2021, veebiseminar 20.10.2021 (Merike Kull ja Kai Part)

Tutvustame ka digiõppematerjale (3 esimest teematundi)

Registreerimine: kai.part@ut.ee

Kasutatud allikad

- 1.** World Health Organization/London School of Hygiene and Tropical Medicine. Preventing intimate partner and sexual violence against women: taking action and generating evidence. Geneva, World Health Organization, 2010.
http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44350/9789241564007_eng.pdf?sequence=1 (30.08.2021)
- 2.** Harding, D., Humpreys, K., Part, K., Kull, M. (2016). Terved ja turvalised suhted: noorte kohtinguvägivalla ennetamine. Õppematerjal / Õpetaja juhendmaterjal.
http://www.estl.ee/admin/upload/Dokumendid/kohtinguvv_A4_6pik_veebi_EST%281%29.pdf
http://www.estl.ee/admin/upload/Dokumendid/kohtinguvv_A4_6petaja_veebi_EST.pdf
- 3.** Soo, K., Part, K., Kull, M. (2016). Noortele suunatud kohtinguvägivalla programmi mõju uuring. Tartu Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut, Kliinilise Meditsiini Instituut, Sporditeaduste ja Füsioteraapia Instituut.
https://sisu.ut.ee/sites/default/files/suk/files/kohtinguvagivalla_ennetamise_pilootprojekti_tulemused.pdf (30.08.2021)

Õppefilm “Spiraal”

EST - <https://www.youtube.com/watch?v=B3Z6jc8C-HA>

RUS - <https://www.youtube.com/watch?v=qWo5pVW6GQM>

Tänään kuulamast!

Foto: pixaby.com